

ሓብሬታ ንህዝቢ

ናይ 'ዓቢ ኣካል' ሕማም ኣብ ቅድመ-2018 ሰዲህኤ (The Big Man Syndrome in Pre-2018 EPDP)

ገብረ ገብረማሪያም (ዶ.ር.)

— ኣቐዲምና ኣየስተባህራናሎምንምበር፡ እዚኣቶምሲ ምልክታት ናይ “ዓቢ ኣካል ሕማም” ኢዮም ነይሮም። ኣብ ከምዚ ዓይነት ኩነታት ካኣ፡ “ፍትሒ፣ ዲሞክራሲያ፣ ልዕልና-ሕጊ፣ ምኽባር ቅዋምን ሓድነት ሰልፍን” ብውድዕነት ምጽባይ ዝኻኣል ኣይነበረን።

ንምጁኑ፡ እቶም ኣባላት መሪሕነት ከ ኣብ ጉባኤ ብኸመይ ኢዮም ዝምረጹ ዝነበሩ? ምስዚ ብዝተኣሳሰር፡ ሰለስተ (3) ኣገደስቲ ኩነታት ከነልዕል ንደሊ። ንሳተን ካኣ፡-

- ሀ) ኣባላት ሰልፊ ኣብ ዝተፈላለዩ ክፍለ-ዓለማት፣ ሃገራት፣ ኣካባቢያኣትን ከተማታትን ተዘርጊሖም ስለዝነበሩ፡ ዝህልዎም ቀጥታዊ ሕድሕዳዊ ርክባት ዝተወሰኑ ምጁኖም፡
- ለ) ኣመጸጽኣ ኣባላት ካብ ዝተፈላለዩ ድሕረ-ባታታት (ገለ ብሓድ ንነዊሕ ጊዜ ዝነበረን ዝፋላጥን፣ ገለ ካኣ ምንም ርክብ ዘይነበሮ፣ ወዘተ) ስለዝኾነ፡ ዝነበሮን ዘለዎን ሕድሕዳዊ ኣፍልጦ ይኹን ርክብ ውሱን ምንባሩን፡
- ሐ) “ሰርዒታዊ መሰሎ” ከሕሎ ኣለዎ ስለዝገባሃል፡ ኣብ ዝተፈላለዩ ክፍላተ-ዓለማትን ሃገራትን ዝነበሩ ኣባላት ሕድሕዳዊ ርክባት ከገብሩ ይኹኑ ሕድሕዳዊ ምፍላጥ ከህልዎም ዘይካኣል ምጁኑን ኢዮን።

ካብ ምምስራት ሰዲህኤ ኣብ 2010 ብሓፈሻ፡ ካብ ምጅማር ምድላው 2ይ ጉባኤ ኣብ 2014 ካኣ ብፍላይ ጀመሩ፡ መሪሕነት ሰልፊ ነበር ብዙሓት ንውሽጣዊ ሓድነት ሰልፊ ዘዳኸሙን ዝብሕጉን ውሳኔታት ከውስንን ከተግብርን ድሕሪ ምጽናሕ፡ ኣብ መጨረሻ ናይ ሓድነት ውዕል ብምጥላም ውሑዳት ናይ ሰልፊ ህዝቢ ኤርትራ (EPP) ኣባላት ዝነበሩ ጥራሕ ሕጂ ናይ ምፍንጫል **ኣዋጅ ኣዋጅ** ከምዝኸደ ኣብ ዝሓለፉ ጽሑፋተይ ገሊጻ ነይረ። እቲ ኣብ ሰዲህኤ ተፈጠሩ ዝነበረ ጸገማት ብሰንኪ ሕንጋዶ መሪሕነት ሰዲህኤ ነበር ኣብ ውሽጢ ሰልፊ ክፍታሕ ከምዘይተኻእለን፡ እቲ ዝጸነሐ ጸገማትን እንታይ ከምዝተገብረን **“እንታይ ተባህለ እንታይ ተገብረ”** ኣብ ትሕቲ ዝብል ኣርእስቲ ንኣባላት ሰልፍን ንህዝቢን ብዘፈሑ ከግለጽ ጸኒሑ ውን ኢዮ። እቲ ዝነበረ ቀንድን ከሳዳውን ጉዳይ፡ መሪሕነት ሰልፊ ነበር **“ቅዋም ሰልፊ ጢሒሱ፣ ልዕልና-ሕጊ ሂህቡ፣ ዘይሕጋውን ዘይቅዋማውን ውሳኔታት ወሲኑን ኣተግብሩን፣ ወዘተ”** ዝብል ኮይኑ፡ ብመሰረታትን ብታሕተዎት ኣካልት ሰልፍን ንመሪሕነት ሰልፊ ነበር ገይጋታቱ ንክእርምን ኣብ ሰልፊ ንቡር ናይ እሂን-ሚሂን ኩነታት ንክፈጥርን ዝተገብሩ ቃልስታት ኢዮ ነይሩ። ይኹንምበር፡ ነቶም ኣብ ሰልፊ ግዛእተ-ሕጊ ከነግሱ ብመሰረታትን ታሕተዎት ኣካላት ሰልፍን ዝተገብሩ ሰፋሕቲ ናይ ምእራም ጸዊዒታት፣ ምሕጽንታታት፣ ለበዋታት፣ መዘከራትን ተቃውሞታትን፡ መሪሕነት ሰልፊ ነበር ጸማማ እዝሂ ሂቡ ሓሊፍዎም። እቲ ዝገርም፡ ኣብ ከንዲ ኣራሚ ስጉምታት ዝወሰዱ፡ **“መሪሕነት እኮ ኣብ ጉባኤ ኢዮ ተመሪጹ፣ ዋላ ቅዋም ይጥሓስ፣ መሪሕነት ዝወሰኖ ውሳኔ ሕጊ ኢዮ፣ መሪሕነት እኮ ብብዝሒ ድምጺ ኢዮ ወሲንዎ፣ መሪሕነት ዝብልኩም ግብሩ፣ ወዘተ”** ዝብሉ ሞንተታት ከቕርቡ ምፍታኖም ኢዮ ነይሩ። ሕጽር ብዝበለ፡ መሪሕነት ኣብ ጉባኤ ዝተመርጸ ስለዝኾነ፡ “ልዕልና መሪሕነት እምበር ልዕልና-ሕጊ የልቦን፣ መሪሕነት ማለት ሰልፊ ማለት ኢዮ፣ መሪሕነት ማለት ሕጊ ኢዮ፣ ወዘተ” ኢዮም ከብልና ዝደልዩ ዝነበሩ። እዚ ካኣ ናይ ጥዕና ኣባህህላ ኣይነበረን።

እቲ ሓቂን ከኸውን ዝግባኡን ግን፡ ሰዲህኤ ንመሰረታቱ (ከም ቀንዲ መሰረት)፣ ንመሪሕነትን (ቡብደረጅኡ)፣ ንክልቲኦም ከም ገመድ ዝጠምርን ናይ ሓባር ባይታን ዝኾነ ካኣ እቲ “ብቅዋም” ዝፍለጥ ናይ ሰልፊ “ሕገ-ህንጻ” (constitution) ዝጠቓለል ምጁኑ ኢዮ። ስለዝኾነ ካኣ፡ መሪሕነት ሰልፊ፡ ሓደ ኣካል ሰልፊ ዳኣምበር ሰልፊ ከኸውን ኣይክእልን ኢዮ። ንቅዋም ሰልፊ ብምኽባርን ንልዕልና-ሕጊ ተገዛኢ ብምጁንን ጥራሕ ኢዮ ክመርሕ መሰረታት ፍቓድ ዝህቡ። ኹሉም፡ ቅዋም ሰልፊ ጢሒሱ ዝውስኖም ውሳኔታት ይኹኑ ዝወስዶም ተግባራት ንጹጋትን ዘይቅዋማውን ኢዮም ከኹኑ ዝግበኡም ዝነበረ። እቲ ክእርም ዝፈተነ ናይ መሰረታትን ናይ ታሕተዎይ ኣካላት ሰልፊ ሓይሊውን ንሱ ኢዮ ከብል ጸኒሑ። ስለዚ፡ እቲ “መሪሕነት ኣብ ጉባኤ ስለዝተመርጸ፡ ንልዕልና-ሕጊ ተገዛኣይ ዘይኮነስ፡ ንባዕሱ ልዕሊ ሕጊ ኢዮ” ዝብል ሞንተ ነቲ መላኺን ዓማጽን ባሕርያት መሪሕነት ሰዲህኤ ነበር ካብ ምንጽብራቕ ሓሊፉ፡ ከም ሞንተ ቀደም ምስ ምቕሃም “ምብራቃዊ ናይ ዲሞክራሲ ፍልስፍና” ስዑር ኢዮ። እቲ ዘሕዝንውን፡ ኣባላት መሪሕነት ሰዲህኤ ነበር ኣብ ከምዚ ዓይነት ስዑር ፍልስፍና የዲሞም፡ ስልቲ ናይ ባዓል ስታሊን፣ ማኦን ከምኡውን ብመጠኑ ወድባት ኤርትራን (ኣብ ጊዜ ዕጥቃዊ ቃልሲ)፡ ብምኽታል፡ “ብውሽጣዊት ሰልፊ” ንሰዲህኤ ክመርሕዎ ምፍታኖም ኢዮ። ብውሽጥ-ውሽጢ፡ ንትደልዮም ናይ ምረጽዎም፡ ንዘይትደልዮም ካኣ ናይ ኣይትምረጽዎም ጎሽጓሻት ይካየዱ፡ መሪሕነት ይቕረጽ፡ ጉባኤ ካኣ ተገይሩ ይባሃል። ጉሩም ዲሞክራሲያ! ኣቐዲምና ኣየስተባህራናሎምንምበር፡ እዚኣቶምሲ ምልክታት ናይ “ዓቢ ኣካል ሕማም” ኢዮም ነይሮም። ኣብ ከምዚ ዓይነት ኩነታት ካኣ፡ “ፍትሒ፣ ዲሞክራሲያ፣ ልዕልና-ሕጊ፣ ምኽባር ቅዋምን ሓድነት ሰልፍን” ብውድዕነት ምጽባይ ዝኻኣል ኣይነበረን።

ንምዃኑ፡ እቶም አባላት መሪሕነት ከ ኣብ ጉባኤ ብኸመይ ኢዮም ዝምረጹ ዝነበሩ? ምስዚ ብዝተኣሰሩ፡ ሰለስተ (3) ኣገደስቲ ኩነታት ከነልዕል ንደሊ። ንሳተን ካኣ፡-

- ሀ) አባላት ሰልፊ ኣብ ዝተፈላለይ ክፍለ-ዓለማት፣ ሃገራት፣ ኣካባብያኣትን ከተማታትን ተዘርጊሑም ስለዝነበሩ፡ ዝህልዎም ቀጥታዊ ሕድሕዳዊ ርክባት ዝተወሰኑ ምዃኖም፡
- ለ) አመጸጽአ አባላት ካብ ዝተፈላለዩ ድሕረ-ባታታት (ገለ ብሓድ ንነዊሕ ጊዜ ዝነበረን ዝፋላጥን፣ ገለ ካኣ ምንም ርክብ ዘይነበሮ፣ ወዘተ) ስለዝኾነ፡ ዝነበሮን ዘለዎን ሕድሕዳዊ ኣፍልጦ ይኹን ርክብ ውሱን ምንባሩን፡
- ሐ) “ሰርዒታዊ መስኖ” ክሕሎ ኣለዎ ስለዝባሃል፡ ኣብ ዝተፈላለይ ክፍላተ-ዓለማትን ሃገራትን ዝነበሩ አባላት ሕድሕዳዊ ርክባት ክገቡሩ ይኹኑ ሕድሕዳዊ ምፍላጥ ክህልዎም ዘይካእል ምዃኑን ኢዮን።

ኣብ ከምዚ ዓይነት ኩነታት ካኣ ላዕላዊ መሪሕነት ሰልፊ ነበር ጥራሕ ኢዮ ምስ አባላት ብእኩብ ይኹን ብንጽል ኣብ ዝደለዮ ጊዜን ኩነታትን ክራኹብ ዝኸእል ዝነበረ። ስለዝኾነ፡ አባላት ብጀካ እቲ ብላዕላዊ መሪሕነት ዝሞሃቦም ሓበሬታ፡ ብዛዕባ ካብ ዝነብሩሉ ከባቢ ወጻኢ ዘሎ ኩነታት ሰልፊ ክፈልጥሉ ዝኸእሉሉ ምንም ዓይነት ተክእሎ ኣይነበረን እንተተባህሉ ምግናን ኣይኮነን። ነዚ ኩነታት ሰልፊ ተጠቐሙ ኢዮ ካኣ መሪሕነት ሰዲህኤ ነበር፡ ዝደለዮ ዓይነት ሓበሬታት ናብ ዝደለዮ ከባቢ ኣብ ዝደለዮ ጊዜ እንዳላኣኹ፡ ነተን ከባቢታት ነንሕደን ከምዘይራኽብ ክገብር ዝጸንሐ። ኣብ ካልእ ክይከድና፡ መሪሕነት ሰልፊ ነበር ብዛዕብቲ ኣብ ዘባ ሰሜን አመሪካ ዝገጠሞ ናይ “ምእራም ሕቶ” ናብ ካላለኣት ዘባታት ዝሰዶ ዝነበረ ዝተዛበዐን ዘይኮነን ሓበሬታት፡ ከም ኣብነት ክጥቀስ ይካእል ኢዮ። መሪሕነት ዘባ ሰሜን አመሪካ፡ ነዚ ዝተጠምዘዘ ሓበሬታት ናይ መሪሕነት ሰልፊ ነበር ምስራኣየት፡ ከተዕሪን ከለኣት ዘባታት ብዛዕባ እቲ ጉዳይ ትኽክል ሓበሬታት መታን ክረኽብ ብምባል ዝገበረቶ ፈተነ፡ ስሪዒታዊ መስኖ ከምዝጣሓሰት ተገይራ ተቐጺራ። መሪሕነት ሰልፊ ነበር፡ ንስሪዒታዊ መስኖ ከም መዕፈን ሓበሬታት ብምጥቃም፡ ነተን ዘባታት ከፋፊሉ ክገዝእን ኢዮ ጸኒሑ ነይሩ። ናይ “ጉጂለዊ-ፖሊቲካ” (comfort-zone politics) ንኸካይድ ምቕእ ኩነታት ፈጠሩውን ጸኒሑ ኢዮ።

ብተወስኪ፡ እዞም ኣብ ላዕሊ ካብ (ሀ) ክሳብ (ሐ) ዝተዘርዘሩ ኩነታት፡ ንኣገባብን ውጺኢትን ሰልፋዊ ጉባኤታት ንምጽላው አባላት መሪሕነት ሰዲህኤ ከምዝምዘዎም ዝጸንሑ ኩነታት ኢዮም። ቀዳማይ፡ ምስ ኣብ ዝተፈላለዩ ዘባታት ዘለዉ አባላት ናይ ምርኻብ ዕድላት ስለዝነበሮም፡ ንኸምረጹ ዝደልይዎም አባላት፡ ውሽጥ-ውሽጢ መዋዓዊ ብምግባርን፡ ኣብ ርእሲ ከምረጹ ዘይደልይዎም አባላት ካኣ ንኸይምረጹ ውሽጢ-ውሽጢ ኣሉታዊ ዘመተ ብምክያድን፡ ንቕርጺ ሓዲሽ መሪሕነት ከጸልዉ ዘይተኣደነ ጸዕርታት ይገቡሩ። ካላኣይ፡ ናይ አባላት ሰልፊ ሕድሕዳዊ ምፍላጥ ውሑድ ስለዝኾነ፡ አባላት ንመሪሕነት ክትሓዱ ይኹን፡ ካብቶም ዝተሓጽዩ መን ይሓይሽ ኢልካ ንክትመርጹ፡ ዘኸእለካ እኹል ሓበሬታት ስለዘይህልወካ፡ ኣብ ካለኣት ይፈልጡ ይኹኑ ኢዮም እትብሎም ሰባት ዝህቡም ሓበሬታት ኢኻ ትምርኮስ። እቲ ትረኽቦ ሓበሬታት ካኣ “ንእገለ ምረጽ” “ንእገለ ካኣ ኣይትምረጽ”፣ እገለ ከምዚ ኢዮ ዝብል መዋዓዊ ወይ’ውን እገለ ከምዚ ኢዮ ዝብል ኣሉታዊ ዘመተ ኢዮ ዝኾነውን። ነዚኣቶም ምረጽ ተባሂሉውን ዝርዝር ኣስማት ብሕቡእ ብትኣምኖ ሰብ ኣቢሉ ክሞሃበካ ይኸእል ኢዮ። ኣማራጺ ስለዘይህልወካ ካኣ ነቲ ዝሞሃበካ ሓበሬታት ምርኮስ ብምግባር ትመርጽ። መሪሕነት ብጉባኤ ተመሪጹ ካኣ ይባሃል።

እቲ ከምዚ ዓይነት ታሪኽ ኣብዚ ዝውዳእ እንተዝነበር እኻ ዳሓን ኢልካ ንተሓልፈ። እቲ ዝኸፍኣ፡ ነቶም መዋዓዊ ኣጋውሕካ (አውራጃ) ከምዝመጹ ዝገበርካዮም፡ ኣብ መሪሕነት ምስመጹ ንስኻ እትደልዮ ክገብሩ ምድላይን ከተገድዶም ምፍታንን ኢዮ። እዚ ዝዓይነቱ ኣገባብ፡ መሪሕነት ሰልፊ ነበር ንኣባላት ሰልፊ ከፋፊሉ ንኸገዝእ ክጥቀሙ ዝጸንሐ ናይ ገበትን ኣግለልትን መሪሕነት ስልቲ ኢዮ ነይሩ። እንተ እቶም፡ “ዝበልናኩም ግበሩ” ዝብሉ ግን ካልእ ከፋፋሊ ዝኾኑ፡ **“ሰዲህኤ እንተገምዖ ጸገም የልቦን፡ ምንም ኣይንኸውንን ኢና፣ ንሕናን ጋሽን ሰቲትን ኮይና ንሰዲህኤ ክንቅጽሎ ንኸእል ኢና፣ እቶም ካለኣት መጻምዲ ሓድነት ዝነበሩ ይኼዱ፣ ማዓሰ ኢና ምስጻግ ንጅምር፣ ዝሃውተቱ ህውቲታት፡ ዝተጀነዱ ጅነዳት ኣለዉ እንዳበለ ንመሰረታት ሰልፊ ኣብ ህዝቢ ወጺኡ ዝዝልፍ፣ ወዘተ”** ዘረባታት ክሃረቡ ስለዝሰማዕናዮም፡ እዚ ብኸምዚ ዓይነት ምፍርራሕ ድምጺ እንዳኣከብካ፡ ብዝሒ ድምጺ ወሲና ምባሎምሲ ኣይገርመናን ኢዮ።

ስለዚ፡ ክንጸር ዘለዎ ጉዳይ፡ እቲ ኣብ ሰዲህኤ ተላዒሉ ዝነበረ መስሪታዊ ሕቶ፡ ብዛዕባ ሕግን ሕጋውነትን ኣብ ሂወት ሰልፊ ዳኣምበር ብዛዕባ መሪሕነት ኣብ ጉባኤ ምምራጽን ዘምምራጽን፡ ወይ’ውን ብዛዕባ ውሳኔ ብብዝሒ ድምጺ ምውሳኔን ዘይምውሳኔን ኮይኑ ኣይፍልጥን ነይሩ። እቶም ዝተጣሕሱ ዓንቀጻት ቅዋም ሰልፍን እቲ ዝተጋሕሰ ልዕልና-ሕጊን ብዝርዝርን ኣብ ከመይ ኩነታት ከምዝተጣሕሱን ዝተጋህሱን ንህዝቢ ቀሪቡ ኢዮ። መሪሕነት ሰልፊ ነበር ግን “ንግዕላይ ልዕሊ ሕጊ” ስለዝኾነኩ፡ ቅዋም ሰልፊ ጢሒስካ ክባሃል ኣይግባኣንን ኢዮ ዝብል፡ ፍሹል ሞነተ እንተዘኮይኑ፡ ነቶም ጢሒስካዮም ዝተባህሎ ዓናቅጻ ቅዋም ሰልፊ፡ ዋላ ንሓንቲ እኻ ኣይጥሓስኩን ኢሉ ክምጉትን መርትዖ ከቅርብን ኣይተራእዮን። ብዝኾነ፡ “ፈሊጡ ዝደቀሰሰ እንተጸዋዕካዮ ነይሰምዕ” ከምዝባሃል፡ መሪሕነት ሰዲህኤ ነበር ዝሓዘ ሓዙ ተጎሊሉ ክኸይድ ስለዝደለዮ፡ ውዕል ሓድነት ጠሊሙ ከይዱ ኣሎ። ይኹንምበር፡ ሳላ ዘይተሓለለ ቃልሲ ናይ መሰሪታትን ታሕተዋይ ኣካላት ሰልፍን (እቲ ኣራሚ

ሓይሊ)፣ እቲ ቁልዲ-ሓድነት ዲሒኑስ፣ ሰዲህኤ ቅርጹን፣ መልከውን ትሕዝትኡን ሒዞ ይቐጽል ኣሎ። እዚ ሓይሊ እዞይ ኢዩ ካኣ ሰዲህኤ (ኣብ ታሪኽ ዘሎ ስእሊ ተመልከት)። ህዝቢ'ውን ብኸምኡ ኢዩ ዝፈልጦ።

እም ዳኣ ሕጂ፣ ሓደ ብናይ “ዓቢ ኣካል ሕማም” ዝሰቐ መሪሕነት ነበር “ናይተ ጉጅለ ኢዩ ሰዲህኤ” ዝባሃል እንተበለ እንታይ ዘገረም ኣለዎ። ዘይ ካብቲ፣ “ኣነ ኣይጋገን ኢዩ፣ ልሳነይ ሓቂ ኢዩ፣ ውሳኔይ ፍትሒ ኢዩ፣ ኣንደበተይ ሕጊ ኢዩ፣ ንባዕላይ'ውን ልዕሊ-ሕጊ ኢዩ” ዝብሉ መለለዩ ባህርያቱ ተበጊሱ ኢዩ። ስለዚ፣ “ኣነ ሰዲህኤ ኢዩ” እንተበልሰ፣ ከምኡ ዝኾነ ይመስሎ። ንህዝቢ ካኣ ፍለጡላይ እንድዮ ክብል ዝደለ፣ ህዝቢ ግን ኣብ ባይታ ዘሎ ውድዕነትን ታሪኻዊ ኣመጸጻኣን ሰዲህኤ ስለዝፈልጥ (ኣብ ላዕሊ ዘላ ስእሊ ተመልከት)፣ “ሕሩመይ ከ” ኢዩ ዝብለ ዘሎ። ምናልባት፣ እዞም ተጎሊሎም ዝኾኑ ጉጅለ፣ ሰዲህኤ መን ምዃኑ ረሲዐም እንተኾይኖም፣ እዚኣ ደጊምና ንልግሰሎም፡-

ሰዲህኤ እተሰገደ ኣተሓሳስባ ኢዩ። ብብቱን/ብገጽል ከረኣ ከሎ ካኣ ሓቂ፣ ፍትሒ፣ ሰላም፣ ቅሳነት፣ ፍቕሪ፣ ሕድሕዳዊ ክብሪ፣ ስነትን ሓድነትን ንዝብላ ኣምራት ይውክል። ሰዲህኤ ዝልበሰ ስነ-ኣእምራዊ መንፈስ እምበር ዝጭበጥን ዝድህሰስን ባእታ ኣይኮነን። እቲ ዓንደ-ሕቕን ቕንዲ መለለዩ ሕላገት ሰዲህኤ፣ እቲ ብናይ ክልተ ድሕረ-ባይታ ዝነበሮም ሓይልታት (ህ.ግ.ን ተ.ሓ.ኤ.ን) ብዝተገበረ ሓድነታዊ ኪዳን ዝተፈጠረ ናይ ሓድነት፣ ሰላም፣ ስነት፣ ብሩህ መጻኢን ተሰፋን መንፈስ ኢዩ። መሰርሕ ሓድነት ጉዕዞ እምበር ናይ ሓደ ጊዜ ወይ ናይ ሓደ ህምት ፍጻሜ ስለዘይኮነ፣ መሰርሕ ሓድነት ብቶም ነዚ መንፈስ እዚ ዝለበሱ ባእታት ብቐጻሊ ክኹሰኩሰን ሕድህዳዊ ምትእምማን ከምግብን ይግባኣ። ሰዲህኤ ዓኹኹን ደልዲሎን፣ ናይ ዝሓለፈ ብስንኪ ጉድለት ሓድነት ንዝተፈጸመ ገይጋታት ዝእረምሉ ባይታ ዘንጽፍን፣ ንሕጂን ንመጻእን ናይ ህዝቢ ኤርትራ ሓድነት ንምርግጋጽ ኣብ ዝግበሩ ቃልሰታት ከምመንጠሪ ዘንጊ ኮይኑ ከገልግል ዝኸእል ዝነበረ ኣገዳሲ ኣታሓሳስባ ኢዩ። ነዚ ኣታሓሳስባ እዚ ለብስና ኢሎም ናይ ሓድነት ኪዳን ዘቐሙ ሓይልታት፣ ከም ተራ ሰባት ወይ'ውን ከም እኩባት ሰባት ወይ'ውን ከም ተራ ሰልፍታት ዝጥመቱ ዘይኮኑስ እንታይ ዳኣ ከም ናይ ህዝቢ ኤርትራ ተጻራሪ ናይ ሓርነታዊ ቃልሲ ታሪኽን ድሕረ-ባይታን ዝውኩሉ ባእታት ኮይኖም፣ ነቲ ዝሓለፈ ናይ ምብትታንን ፋሕን ታሪኽ ጻጽዮም፣ ንህዝቢ ኤርትራ ንሓለፈ ናይ ቃልሲ ታሪኽ ብምቕርብን መጻኢ ሓድነቱ ብምርግጋጽን፣ ኣብ ኤርትራ ፍጹም ነባሪ ሓድነት፣ ፍትሒ፣ ልዕልና ሕጊ፣ ዲሞክራሲ፣ ሰላምን ዕብዩትን ንኸረጋገጽ ንኸጽዕቱ ኪዳን ዝኣተዉ ኢዮም ነይሮም። ስለዝኮነ፣ ሰዲህኤ ዝተበታተነ ንምጥርናፍ ዝጽዕት ጥራሕ ዘይኮነስ፣ ኩላንተንኡ ኣንጻር ምብትታን፣ ምፍንጫልን ምፍንጫላትን ንኸኸውን ዝተፈጥረ ሰልፊ ኢዩ'ውን ነይሩ። ኢዚ ካኣ ባህግን ድሌትን ናይቶም ዘቐምዎ መሰረታት/ኣባላት ጥራሕ ዘኮነስ፣ እንተላይ ናይ ኩሉ ደላይ ፍትሕን ሓድነትን ዝኾነ ኤርትራዊ ሕብረት-ሰብ ኢዩ'ውን ነይሩ።